

Az előfizetés ára :

1883 januártól egész évre . 8 frt.
 fél évre . . . 4 frt.
 „ „ negyed évre . 2 frt.
 Előfizetheti a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és társánál, Böhm M.** könyvkötőnél.

PÉCS

A hirdetések ára :

Négy hasábos petitsor
 1-szer 6 kr
 2-szer 5 kr
 3-szor 4 kr
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
 Nyilttérben egy sor 10 kr.

Politikai és vegyes tartalmu lap.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
 Kapható a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és társánál, Böhm M.** könyvkötőnél Király-utca-

Pécs, 1883. szeptember 25-én.

(C. 2.) Hazánk társadalma egy irodalmi csöcselék terrorizmusa alatt áll, mely még néhány év előtt a ponyvairodalom művelésére szorított. Míg ezen csöcselék a hiányos műveltségének és barbár hajlamainak megfelelő téren mozgott, irodalmi garázdálkodása fel nem tűnt és nemelen mesterségét a népbolondítást háborítatlanul üzhette. Azonban a népbolondítók egy fájának szűk lett az osztály része — a ponyva birodalma — és nagyobb hatáskör után kezdett vágyódni. Kiszemelte magának a zurnalistikát.

A bitórlók vakmerőségével rohanták meg e szentélyt és fájdalm, sikerült is nekik ezen a közvélemény legitím képviselőinek számára fentartottnak hitt téren, a közfigyelmet magokra fordítani, sőt mi több, a nemzet véghetetlen kárára, befolyást is szerezni. — A bitórlók az egész vonalon győztek. A nemzet zöme nem nyeri többé, mint hajdan, impulsusait az eddig vezérserepet játszott hírlapokból, hanem mintegy szabad akaratától megfősztvá, leigázva, indul a nagyranőtt szájakodók után.

A hírlapirodalmi csöcselék a fővárosban kezdé szereplését, de a mint merénylete ott sikerült, csakhamar a vidéken is találkoztak utánczóik, — kik a népbolondítást

szűkebb körben ugyan, de hasonló virtuozitással folytatják.

Az új hatáskörre szert tett irodalmárokat, a hazánkban eddig ismeretlen zurnalistikát, bővebben jellemezni szükségtennek tartjuk, csak annyit jegyezzünk meg, hogy jelszava: „botrány“, feladata: a botrány hajhászat és „hangulat csinálás“ eszközeivel mennél több anyagi hasznot teremteni.

Ezen tollforgatók szereplését a hírlapirodalomban egy sikerült merényletnek neveztük. De miben leli magyarázatát e merénylet sikere? A tisztességes sajtó — Kossuthok, Eötvösök, Gorovék, b. Kemények stb. epigonjainak apathiájában, Tétlenséggel nézték, mikép üli a botrányhajhászat undorító orgiáit. A közérkölesiség hivatott őrei és felszólalói mintegy elnémultak, midőn kötelességük lett volna egész tekintélyük latbavetésével és folytonos éberséggel a nemzetet a botrány-sajtó elterjedésének veszélyeire figyelmeztetni, a garázdálkodókat pedig a nemzet színe előtt pelengére állítani.

Ezen előzmények után kérdezzük, quousque tandem?

Igenis kérdezzük, meddig tartson még a sajtójakobinismus rémuralma? Meddig éktelenítse még az irodalmi gaz a magyar zurnalistika hajdan virágzó kertjét?

Ideje, hogy azon társadalom, melyet a „respectability“ vezérelve együtt tart és egy egészszé összeforraszt felébredjen, ideje, hogy a tisztességes sajtó eddigi mulasztásait helyrehozza. A lezajlott események eléggé alkalmasak a társadalmat felverni tétlenségéből, álmából, kábultságából.

Legyünk bátrak, különben bátorságot kellend majd meritenünk a kétségbejött helyzetből, melyet a hírlapi jakobinismus ha még egészben nem teremtett, de bizonynyára teremteni fog. — A tisztességet előbbi uralmába visszahelyezni kell, ha régi reputációját visszanyerni óhajtjuk.

Szálljunk szembe a merőben anyagi érdekeket hajhászó sajtóval, kövessük Angolhon példáját. Ott is tétetett kísérlet — néhány évvel ezelőtt — a sajtó terén a botrányt meghonosítani. Még friss emlékezetben van, mily kudarcot vallott e kísérlet. A társadalom által elismert tekintélyek felszólalásai, a publicum úgyszólván egyhangu tiltakozása a „botrányt“ a sajtóból gyökeresen kiirtotta. A hatóságok erélyére alig volt szükség.

A küzdelemre egyesült erővel kell készülni. Tekintet nélkül a pártállásra kell sikra szállani. Csak így biztosíthatjuk a győzelmet. Valamint a külelenséggel szemközt minden belviszálynak szünnie, az egész országnak egy phalanzot képeznie kell: így a

A „Pecs” tárczája.

Maga kárán.

Békés családi életben
 A porzó nélkülözhetlen.

Hogyan, ön nem érti? Olvassa hát a következő kis tanulságos történetet:

M.ék házassága egyike volt azon közönséges házasságoknak, a milyent látni mindenütt lehet, a melyekben nincs semmi különös.

Maga volt az a mosolygó egykedvűség. A férj sokat járt a maga útján, mit feleségéről már el nem mondhatnánk az igazság megsértése nélkül. Házasságukban, igaz, nem volt semmi csábító, de nem volt kellemetlen sem, nem voltak irigyek, de szánakozók sem. M.ék házasságát mindenütt, mint „kitünő közepszerű“ házasságot emlegették.

— Kedves egy asszony! mondák a férfiak.

— M.ur igen szeretetre méltó, mondák a nők.

Hogy esett meg hát még is, hogy házasságuk ege, melyen egy felhőske sem volt látható, egyszerre csak annyira első-tétedett, hogy a házas felek között válóperre került a dolog, mely pár nap mulva már tárgyalás alá is kerül.

Egy reggel az asszony férje dolgozó szobájába lép.

— Az athleta bábra egy toillettere volna szükségem.

— Bocssás meg kicsikém, de azt hiszem, hogy toillettekben te épen nem látsz szükségét.

— Közönséges alkalmakra nem, de az athleta bál!

— A multhéten koresolyabál, azelőtt regattabál, most meg athletabál, ez az ut maholnap tébolydába vezet. Nem látom be, hogy érdemes-e a miatt kivételes költségekbe verni magunkat.

— Egész Budapest ott lesz.

— Édes kicsikém, budgetje nem mutat ki jelenleg felesleget, mint mi a képviselőházban szoktuk mondani és

— Nem értem. Hisz ez nélkülözhetlen kiadás!

— Igen lekötelez, ha nem faggat tovább.

— Ez legutolsó szava?

— Igen, ez legutolsó szavam.

— Hiszen — majd meglátjuk!

— Már is láttunk mindent.

— Na, majd megvállik.

*
 Mig e párbeszéd tartott M.né tekintete férje író asztalán fürkészett, a nélkül, hogy a férj ezt észrevette volna.

Az íróasztalon szélesen kitért itatóspapír.

Egy ujonat új, pompás itatóspapír. M.ur vette saját magának újévi ajándék gyanánt egy divatos papirkereskedésben.

Mit lehetett azon olyan sokat nézni.

A mint a házassok beszélgetése egyre élénkebb lett, egyszerre csak az asszony észrevett

Majd meglátja mit.

*

Egy óra is elmúlt már.

Az írás bejelenté, hogy a reggeli kész.

M.ur jó étvágygyal halad az ebéd felé. Eltelik pár percz, s ő még mindig egyedül, már türelmetlenül is kezdHol marad az asszony?

Ime itt van.

Szónélkül ülnek le. Az étkezés megkezdődik. Az asszony hozzá se nyul semmihé.

M.ur, hogy rosz kedvét palástolja, színlett jó étvágygyal kanalaz. Végre nem állhatja szó nélkül.

— Lásd kedvesem

Semmi válasz.

— Nincs talán étvágyad?

— Ugy látszik.

— Te nagyon is szivedre veszed azt a kis szóváltást.

Még mindig semmi válasz.

— Hiszen, ha az a toillette épen oly nagyon sziveden fekszik, hát megkapod.

— Köszönöm már nem kell.

— Ismét új szeszély? Mit jelentsen ez?

sajtó jakobinizmussal, a hazának ezen legveszélyesebb bellellenségével szemközt is — mely tudva, nem tudva, a küllellenség utjait egyengeti, annak kezére játszik — minden mellék vagy párttekintet félreteendő. Valamint ott, úgy itt is a „satus reipublicae“ elve szem előtt tartandó és érvényre juttatandó.

De miben álljon az elkerülhetlenné vált küzdelem?

Tulbuzgó hangok máris a sajtószabadság korlátozását hozzák javaslatba. Utón utfélen hallani a jelszót: „szájkosarat a szájaskodóknak.“ Érvelésök abban összpontosul, hogy a társadalomnak gyökeres oltalomra van szüksége; ha a jogrend teljes felforgatása rendkívüli óvintézkedéseket von maga után, a rendbontók e miatt nem panaszkodhatnak; a sajtószabadságnak nem lehet az következménye, hogy valamely nemzetiség, vagy vallásfelekezet nyugalma a tollforgató sőpédék prédájává legyen, hogy a polgárok élete, becsülete és vagyona az erkölestelenséget és közbünteteket hirdető és arra buzdító sajtó terrorismusának kiszolgáltató legyen.

És valóban ha végig nézzük ama pusztításokat, melyek hazánkban a sajtó jakobinismus rovására irandók, ha meggondoljuk mennyi gyűnyanyagot hordott az össze az anyagi és szellemi rombolás befejezésére, a fenti érvelésből a jogosultságot megtagadni alig lehet. Azonban a sajtószabadság korlátozása még más szempont alá esik. Eltekintve attól, hogy a sajtószabadság egy fölötte drága kincs, melyet hazánk legjobbjai, a szabadság előharcosai, csak hosszú és nehéz küzdelem után vintak ki a nemzet részére, úgy, hogy annak esorbitását csak a végszükség igazolhatná: annak korlátozása két élő fegyver, mely alkamas adott viszonyok közt esetleg épen az oltalmat kereső társadalmat sújtani. — E tekintetben bő tapasztalatokról dicsékedhetik a bécsi centralista párt. — A sajtó szabadság a libe-

ralismus intézménye, azzal áll és azzal bukik.

Mi tehát, kik a liberalismus hívei vagyunk és a nemzet boldogságát csak a szabadság légkörében láthatjuk valósíthatónak, a sajtószabadság megszorítását még a jelen viszonyok közt sem óhajtjuk. De egész határozottsággal adunk kifejezést azon nézetünknek, hogy a sajtószabadságon esorba nem ejtetnék, ha a törvényhozás az esküdt-székek, mint sajtóbírók ujabbi szervezéséről sürgősen intézkednék és oly garantiákról gondoskodnék, melyek alkalmasak a társadalmat egynemely terrorizáló és terrorizált vidék vagy kör hatalmaskodása ellen biztosítani. Ép oly kevéssé tekinthetjük továbbá a sajtószabadság megszorításának, ha rendkívüli körülmények közt az adminisztratív hatóságok azon joggal felruhátatnának, hogy a terroristicus sajtótól azon kedvezményt megvonják, miszerint az utcán vagy tőzsdeknél egyes számokat elárúsíthassanak.

A társadalom azonban ne várja be a törvényhozás újabb intézkedéseit, mint egyedüli óvszert, hanem attól eltekintve tegye meg saját kötelességét. Ugy egyeseknek, mint testületeknek oda kellene törekedni, hogy a terroristicus sajtó termékei nyilvános helyekről, casinókból eltávolíttassanak. A sajtóaskodókat nagyobb csapás nem érhetné, mint ha az értelmiség gyűlhelyei ily desinfiáló rendszabálynak alávetetnének. — E feladat nem oly nehéz, mint első pillanatra látszik. A nehézség csak a kezdeményezésben rejlik, mint Tatár Péter és consorte munkái nyilvános vagy családi könyvtárban helyet nem találhatnak, ép úgy nem tűrhetők a tisztességes hírlapok közt a botránysajtó utálatos termékei.

Melyek ezen általunk terroristicusnak elnevezett újságok és újságoeskák, a tisztelt olvasó úgy is tudja.

Elvégre a törvényhozás és a társadalom erélyének sikerülne az újságiró terro-

ristákat bitorolt helyükből ki- és oda vissza szorítani, a honnan kiindultak és a hová tartoznak: a ponyvához.

Politikai constellatiók.

Volt egyszer — a mesében — egy oroszán, ki keveselte pusztai birtokát s nagyon szerette volna magáévá tenni a szomszédos erdőt, mely számtalan vadjaival egy fiatal de erős és bátor leopárd tulajdonát képezte. Hogy ezéljál elérje, hízgelg követ-séget küldött a leopárdhoz és . . . sikerült vele szövetségre lépnie. Ettől fogva együtt mentek a vadászatokra s a dús zsákmányon mindig becsületesen megosztottak. De végre is „több nap mint kolbász“ s a két szövetségese — felosztván minden felosztható — egyedül maradt. Ekkor — esekély okból — összemordultak, egymásnak mentek s az oroszán . . . felfalta a leopárdot.

A ki a „keleti kérdés“ legutóbbi, de semmi esetre sem legutolsó jelenetének elő-ményeit és kitérését figyelemmel kísérte, lehetetlen nem vallania, hogy az osztrák-magyar keleti politika vezetői közel álltak ahhoz, hogy elkövessék azon meggondolatlan-ságot, mely a leopárdnak vesztét okozá. Sőt, ha a híres „kassai toaszt“ -ra (az Osztrák Magyar monarchián egyre sürribben át-utazó „betegápoló“ személyzetet nem is emlitve) s különösen akkori külpolitikánk azon híres jelszavára gondolunk, mely így hang-zott: Nem engedjük, hogy határainkon ön-álló szláv államok alakuljanak, — kénytelenek vagyunk bevallani, hogy bizony nem csak közelálltak a meggondolatlan-sághoz, hanem — minden esetre a legjobb czél-zattal, minden esetre szinből, minden esetre kénytelenségből el is követ-elt azt.

Azonban, nem tudni hogyan, (bizonyosan az isteni gondviselésből s talán a magyar nemzet szava és befolyása következtében) politikánknak ha lényege nem is de arezulata egyik napról a más-ikra bámulusatons megváltozott s a vára-kozó világ egy szép napon arra ébredett, hogy az Osztrák-Magyar külpolitika ezélja épenséggel az önálló szláv ál-lamok alakulásának elősegítése.

Azt hisszük, hogy állításunk igazsá-gához kétség nem fér s hogy ezen politika

— Majd megmondom . . . mindjárt . . . csak reggelizzünk.

— Én már készen is vagyok . . . nines kedvem . . .

— Tehát, ha ugy tetszik jöjjön . . .

— Én menjek? Hová?

— Mindjárt megtudja.

— Furcsa, nagyon furcsa!

— Meglehet.

— Az asszony visszavezette férjét az ír-
szobába, ugyanoda, hol imént láttuk őket.

M . . . ur az íróasztalhoz ült

Felésege komoran nézett rá.

— Már nem csodálkozom, hogy meg-
vonod tőlem még a szükségest is.

— Ez a „szükséges,“ valld meg iga-
zán, nagyon is felesleges.

— Én tudom, mire van szükségem.

— De milyen hangon beszélsz te?

— Azon a hangon, mely egy megsér-
tett feleséghez illik.

— Hogy lehet így tulozni? . . .
egy szerencsétlen ruháért! . . .

— Most már nem a ruháról van szó,
kérem.

— Hát miről?

— Tudom az okát, mért bánt ugy
velem.

— Természetes, mindennek van oka
. . . nekem ugy látszik . . .

— Eh . . . az csak pusztá kifogás, má-
sutt az ok . . .

— Nem értem.

— És én elég együgyü voltam biz-
ni . . .

— Bizni mibe? kibe?

— Mialatt férjem uram szeretőt tart.

— Én!?

— Igen, ön!

— Ez rágalom.

— Legalább óvatosabb lett volna egy
kiesít.

— Óvatos, óvatos, mit óvatos?

— Itt az itató papir.

— Nos?

— Nos, tessék megnézni!

Az asszony kisimitotta az írópapirt,
mit elébb morzsolgatott.

Egy levél kezdete volt rajta láthatóan
lenyomva.

M . . . ur csak bámult, mit se sejtve,
de midőn felesége a papirt tükör elé tar-
totta, igen szépen el lehetett olvasni a for-
ditott betűket.

„Kedves Tinikém!
A mai estét aranyos mókuskájánál tölti.
M . . .“

És lent a szerencsétlen itatópapiroson
ugyancsak saját kezüleg írva:

Tini kisasszonynak.

Népszínház.

M . . . ur meg volt csipve!

— Most már értheti, mond gyilkoló
tekintettel az asszony, hogy ilyen botráný
után, nekem mást tenni nem lehet, mint

visszameni anyámhoz, s a válópert meg
indítani.

— Mártha!

— Köztünk vége mindennek.

— Ez az a per, melyet holnapután fog-
nak tárgyalni.

Csakhogy egy váratlan akadály fog
közbe jönni. M . . . né a tárgyalásra nem
fog megjelenni.

Én azt a kis történetet Miskától tu-
dom, ki M . . . urat a tárgyaláson fogja
védeni, s az ügyvédi titoktartást még hi-
réről sem látszik ismerni.

A holnaputáni tárgyalás a védő
egy másik itató papirt fog felmutatni, me-
lyet a magára maradt férj véletlenül ta-
lált felesége szekrényének fenekekén.

A tükör különös használatára maga
kárán tanított férj rohan, s im — a tükör
eztallal is megteszi kötelességét.

M . . . ur kerekre nyílt szemekkel
olvassa a következőket.

„Holnap, kedves Ubáld. Tudom, hogy
roszat tesztek, de szeretlek.

Mártha.“

Tetszik tudni, Ubáld unokaöcs, ki
mindennapos vendég volt a háznál.

Tanuságim ismétlem:

Békes családi életben
A porzó nélkülözhetlen.

Gabriel.

helyessége csaknem kézzel fogható; bizonyítása tehát teljesen felesleges. De éppen ezen körülmény mutatja, hogy külügyi politikánk nem agresszív, hanem defensív, azon iczi-piczi s böles ellenzékünk által nem méltatott módosítással, hogy boszniai állásunk következtében minden pillanatban támadóvá változtathatjuk azt át.

Nem tesszük ez a politika először a mi kettejü ellenzékünknek, másodsor Gladstone-nak, harmadsor a francia sajtónak, negyedsor Oroszországnak.

Hogy a mérsékelt ellenzéknek nem tesszik, azt mi teljesen értjük. Andrassy elfelejtett tőlük — annak idején — egyenként tanácsot kérni, elfelejtette őket egyenként — szép szóval — lekenyerezni. Egyébként is „nem ők csinálták” s azt hisszük, minden elfogulatlan ember belátja, hogy ők az így készült külügyi politikát nem helyeselték.

Hogy a függetlenségi pártnak nem tesszik, az meg éppen természetes. E politika Bécsben készült s nem azon kezdődött, hogy „kössünk véd és dac szövetséget a törökkel” s nem azon végződött, hogy „rohanjunk háborúba az annyira aláaknázott török birodalom integritásának megvédéséért.” Ergo: igaz magyar kebel azt nem helyeselték. S minthogy ők igazi kebel politikások, kik mindenkor szívőkkel gondolkodnak, ők sem helyeslik. A mihen a kormány — fájdalommal ugyan, de mit tehet egyebet? — megnyugszik.

Nem tesszik — sajnos — Gladstone-nak sem, de csak titokban. Így lévén a dolog, jobb ha nem is beszélünk róla. Rézsüinkről megelőgszünk azon ártatlan elégtétel levéssel, hogy titokban mi is bátorodunk Gladstone urról valamit gondolni.

Nem tesszik a francia sajtónak sem. De hát — kérdehetik sokan — mit érdekli a francia sajtót az osztrák-Magyar monarchia keleti politikája? Hisz Franciaországban Európa keletén — Napoleon-i hagyományokon kívül — alig van, de sőt nincs is keresni valója. Oh! Nagyon is érdekli! E mély tudományú sajtó hivatottjai pár hónappal ez előtt — szokásuk ellenére — kidugták fejüket Párizsból s észre vették, hogy létezik a világon egy osztrák-magyar-német-olasz szövetség s éles látásukban elhitetve magokkal, hogy e szövetség Franciaország ellen irányul s nem gondolva meg, hogy föltevésük talán hibás is lehet s eszközbe sem jutva, hogy azon szö-

vetséghez talán csatlakozni is lehetne, még pedig könnyen s a francia nemzetnek igazi dicsőségére, — siettek összeülekezni a muszkával, praedestinált szövetségesekkel, a francia köztársaság 13-ik évében, annak igazi gyalázatára. A francziáknak tehát azért nem tesszik a mi külügyi politikánk, mert nem tesszik az a muszkának sem, mely utóbbi körülmény csaknem egymaga is biztos záloga annak, hogy e külpolitika jó, következképp a nemzet által támogatandó, a kormány által pedig tovább folytatandó.

Ujabb időben, különösen a horvát forrongás kitörése óta (mely, ha a hírek hinni lehet, most már végre valahára lecsendesült) csaknem naponként részeseülünk azon szerencsében, hogy az alkotmányos és szabadságszerető orosz kormány hivatalos, félhivatalos és nem hivatos sajtója az Osztrák-Magyar monarchia bel- és külügyeit megtisztelő figyelemben részesíti. Hogy belügyeinket orosz szemívegen át nézi, az természetes. Hogy külügyi politikánkat kárhözjátja, azon csöppet sem esodálkozunk; mert hiszen e politika, bármily békés jellegű is különben, bizonyos, hogy nem orosz barát. Nem orosz-barát pedig azért, mert Oroszország keleti politikája, a pánszlávizmus borzasztó s fél Európát végpusztulással fenyegető eszméjébe öltözve, alijában, eszközeiben és végcéljában az Osztrák-Magyar birodalom megrottására törekszik. Természetes tehát, hogy azon változás, mely a mi kezdeményezésünkre előbb Szerbiában, azután Oláhországban monarchiánk s — merjük mondani — az európai béke javára beállt s azon jelek, melyek Bulgáriában mutatkoztak, az orosz sajtót épével töltik el irántunk.

Bámulatos vakmerőséggel rágalmaz benünket, hogy mi a Balkán félszigeti szláv államok függetlenségét fenyegetjük, nyelvök, hitök ellen merényleteket követünk el, politikai és gazdasági érdekeiket elnyomva, őket kiszákmányoljuk s ezek által sértjük Oroszországot s az európai béke fentartását lehetlenné teszszük.

Azt hisszük: felesleges volna hosszasan bizonyítgatnunk, hogy e dolgok tőlünk teljesen idegenek. Nem hogy elnyomnánk a Balkán félszigeti államokat; ellenkezőleg előmozdítottuk és előmozdítjuk függetlenségüket, önállóságukat. Magunkhoz emeljük, jó tanácsokkal ellátjuk őket s mindent elkövetünk, hogy ez államokban a gyakorlati liberalizmus s alkotmányos kormány-

forma megszilárdulásával a viszonyok consolídálódjanak s az európai míveltség elterjedjen. S mindezen — mondhatjuk: megbecsülhetetlen — szolgálatokért nem kívánunk tőlök mást, mint becsületes szomszédi viszonyt; nem kívánunk tőlök mást, mint azt, hogy engedjenek minket is élni. Nem mi vagyunk, az oroszok azok, kik ez államok politikai, nemzeti és közgazdasági önállóságát fenyegetik! Oroszország, a pánszláv tábor az, mely óriási birodalmával be nem érve, minduntalan tulterjeszkedik s a Balkán államokat orosz satrapiáknak tekintve, azoknak önállósági jogkörét durva kezekkel megsértve, a berlini szerződést s vele az európai békét veszélyezteti.

Hiába kiáltja e sajtó, utánozva Gladstone-nak szerénytelen „Hands off”-ját, hogy Ausztria-Magyarországnak a Balkán félszigeten nincs mit keresnie. Ott vagyunk s Isten segítségével meg is fogunk ott maradni. Allás foglalásunkat nem kalandvágy, hanem legfontosabb politikai és nemzetgazdasági érdekeink parancsolják. S egyébként is: ha valakinek, úgy a magyar nemzetnek és a magyar királynak van történeti joga a Balkán félszigethez. A török hódítások előtt ez államok — függetlenségük megtartása mellett — századokon át a magyar politikai hatalom — körében éltek. A török hódítások megkezdődése óta századokon át számtalan millió magyar adó-forint és még számtalan millió milliót erő magyar vér pazarlatott és ömlött e tartományok visszacszerzéséért és a kereszténység diadalaért.

Most, hogy az egykor oly roppant török birodalom önhibájából naponként öszszébb öszszébb zsurogodik s ez államok önállóságához jutottak, nem követeljük ugyan régi történeti jogaink fellevénését, de nem engedjük, hogy ez államok ártalmunkra vagy veszedelmünkre legyenek.

Ez államokkal és a Kelettel szemben a magyar nemzet és a Habsburg dynasztia harmonikus összhangba olvadt házi politikája a béke és szabadság politikája. E politika határai szorosan körül vannak írva. Ki e határokat nem tiszteli, annak kardunkkal kell leszámolni!

A föld belseje.

Az ischiai katasztrófa s a jávai borzasztó földrengés után természetes, hogy a közügyelem önkénytelenül is a föld alatti erők titokteljes tünetei felé fordul s aggodva kérdezzük, vajjon ez a mi planetánk olyan állandó, olyan erős-e, mint a miyennek látszik, vajjon nem hordja e méhében saját romlásának magvát, mint a gőzgép, melyet nagyon is magas göznyomás sztrepszt.

Bizonyos, hogy nincs kérdés, mely létünket köz-lebb érdekelné, mint a föld-rengés.

Mi már megszoktuk, hogy a földtalaj állandóságában oly szilárd bizalommal hiszünk, magunkat olyan biztosnak érezzük, hogy ha alattunk egyszerre csak megindulna a föld, azt se tudnók hova menekülnünk.

A kik valaha tanui voltak egy föld-indulásnak, mind megegyeznek abban, hogy a szegény lakókat leirhatatlan zavar, kétségbeesés és gyámoltalanság teszi a vészszel szemben tehetetlenekké.

Lehet e a föld egyszer hirtelen olyan csalfa, mint a hullám. Ha igen, hova fussunk? A talaj buliámszik lábaink alatt, meghasad s minden lépésre megnyilhat alattunk a mélység.

Midőn szándéval ezölt, 1733-ban Calabriában földindulás volt, több mint ezer ember tünt el a megnyílt szakadékokban. A föld rengése, még a vulkanikus hamu

esőnél is borzasztóbb. Az ember a rengés tökéletes megszűnése után sokára kezd magát nyugodtabban érezni s még azután is kinozza valami rettegés féle, mitől nehéz megszabadulni.

És hogy ne félhetnénk.

Gyönyörű, fenségesen nyugodt nyári este volt, midőn mult július 28-án a bájós Ischia, mely oly gyöngéden elterülve álmodozott a nápolyi öböl kék habjai mellett, hirtelen alijában megrendült s pár perc alatt romokban hevert. Villái ünnepi örömben, színházai látogatókkal telve, szalonjában a zene remegő szárnyakon röpitette harmoniáját a nyári éji álom titkos régióiba s tizenöt, mondjuk tizenöt másodperc elegendő volt, hogy épületek, házak, paloták összeomoljanak s 2443 embert temessenek el, kik tizenöt perc előtt még vidám egészségben szedték az életörömök virágait.

Hasonlóképp az elemeknek látszólagosan teljes nyugalma közben történt, hogy Jáva dus szigete felett, augusztus 26-án hirtelen komor felhők terjedtek el s kő eső, por forogtat társaságában óriási orkán tört ki, a föld megindult, a tenger vízje kiesapott és harminc méter magas vízár azt is tönkretette, mit a földrengés talán megkímélt volna.

Negyvenezzer ember veszett el.

Ilyen borzasztó szerencsétlenség nincs több az emberiség történetében.

E két nagy katasztrófa mellé csoport-

tosul a földrengések egész sora, melyet mind felszámolni hosszú volna, mert csak június 19 óta számuk harmincznál többre megy.

Mi okozza a földrengést, honnan lesznek a vulkánok.

A földgömböt sokáig egy izzó folyadékkal telt üveg gömbhöz hasonlították, melynek izzó belseje örökösen feszíti vékony törékeny burkolatát. Ez a régi elmélet, a központi tűz elmélete. Ez elmélet szerint a tűzhányó hegycsúcs az izzó földnek biztonsági szelepei lennének és bármilyen nagy legyen is nyílásuk, közös eredetük a föld gyomrában levő tűzre vezethető vissza. Ez az elmélet látszólag kielégítő alapon nyugodott. A meleg vízforrások, geyszer, földindulások, a föld melegének a mélységhor arányos növekedése, a földcsökkel behorpadása, mely csak eredetileg csepfolyós állapotban levő gömbnél mutatkozik, a nap, csillagok ködszerű eredete, az ásatások, melyek arra tanítanak, hogy volt idő, midőn Szibériában ép olyan tropikus meleg uralkodott, mint az egyenlítőnél, mindezek megannyi bizonyítékai a központi tűz elméletének. Könnyen ki lehet számítani, hogy ha a föld belseje 30 méternyi mélységben egy fokkal melegebb, s ez meleg arányos növekedésben van, úgy 3000 méternyi mélységben már 100 fok melegnek s 30 kilométernyire 1000 foknak kell lenni, s 30 kilométernyi kéreg nagyon is vékony a föld nagyságához arányítva, úgy hogy földünk úgy néz

H i r e k.

Báró Jeszenszky Sándor szép és nemes hangú levelet intézett egy tolnamegyei lelkészhez. A „Tolnamegyei Közöny“-ből, ahol e levél megjelent, örömmel vesszük át mi is e sorokat, melyekből igazságérzet s politikai bátorság beszél. A nyílt levél így hangzik: Kedves barátom! Sárosmegyei utamban fájdalmas szívvel olvastam a lapokat, melyek a Zalamegyében dühöngő antisemita zavargásokat eseteltek. A bekövetkezett szerencsétlenséget csak az nem látta előre, ki az emberi természetet nem ismeri, vagy az igazságok következményeire gondolni nem akar. Nehezteltek reám, midőn a szakmai képviselő választás alkalmával az igazat nektek megmondottam. És midőn a ma már megtörténteket megjósoltam, azzal válaszoltatok, hogy ti csak törvényes uton óhajtjátok e kérdést megoldani, de már a kezdetnél is túl léptetek magatok is a törvény keretén, a megfélemlítés erőszakával élvén. Kijelentettem akkor is, hogy én nem a zsidókat, de a szabadságot védem és rettegek a polgártársaimra váró szerencsétlenségtől, mely elmaradhatatlanul be fog rájuk következni, különösen akkor, ha ti, kik a szeretet szolgálói kell, hogy legyetek, a gyűlölet zászlaját hordoztatok. Megfoghatatlan könnyelműség volt ez résztektől és hogy meggyőződésed ezen mondatom igazságról, olvasd a Zala-Egerszegen és vidékén lefolyt drámát. Ha a szeretet Istenének, kinek jelvénye előtt nem egyszer térdelsz, csakugyan igaz szolgálja vagy, mint tudom, szánjad emberi gyarlóságából származott bűnöd; vedd el magadtól messzire a szeretetlenséget; hazudtold meg magadat bátran és veszed eltávozott hivedet a szeretet mindig boldogító jelvényéhez; és tanítsd meg azokat, kiket gyűlölni tanítottál, arra, hogy csakis a szeretet az, mi az emberek földi, mint tud a földön boldogságát-jólétét biztosítani képes. „Szeressed Istent mindenek felett! Felebarátaidat mint önnön magadat.“ Hálát adok a Mindenhatónak, hogy minden tekintetben érdemes megvegyi polgárságunk józan okosságával és jólelkiségével ma is kitűnik hazánk összes polgárai között. Bizom Isten kegyelmében, hogy meg fogja őket óvni a gyilkosságtól és így személynöket a vérpadtól. És ha ugy leand, mint lelkemben óhajtom, büszkén fogom hirdetni a világnak, hogy Tolnavármegye polgársá-

gának nincs párja széles világon! Ők mel-
tők és érettek a szabadságra! Törvényt egy
alkotmányos országban egy felekezetre nem
lehet, de lehet, egy általános oly szigorú
törvényt alkotni, mely minden beestelen embert
agyonzorít. Ne a zsidókat, de a beestelene-
ket és rozsléküeket ostorozzad, kik
minden felekezetről találhatók — ebben ve-
led tartok. Szívesen üdvözöl barátod. Csib-
rák, 1883. szeptember 5-én. Br. Jeszenszky
Sándor.

Kitüntetés. Tauszig Zsigmond
pécsi borkereskedő az amsterdami ki-
állításra kiállított pécsi és villányi
boraiért, az e czélra megállapított legna-
gyobb kitüntetést, az ezüst érmet nyerte.

Akademiai élet. A pécsi püspöki jog-
lyceum olvasóköré e hó 22-én tartotta
alakuló közgyűlését. Ez alkalommal meg-
választották: elnöknek Fatér Kálmán, al-
elnöknek Mihálffy Ernő, főjegyzőnek
Jobst Béla, aljegyzőnek Koszits Akos,
pénztárnoknak Vruttyák János, könyv-
tárnoknak Haksch Lajos és háznagynak
Gaál Kat. Vince joghallgatók.

Szakértők kihallgatása. Az eszéki hid-
beomlás által előidézt katasztrófa elbirá-
lás végett törvényeszkünk elé kerülvén, ez
szakértőket küldött ki a vizonyok megviz-
sgálását. A kiküldött szakértők kihallga-
tására e hó 18-tól 22-ig eszközölte Czí-
glányi Béla vizsgálóbíró. Ez alkalommal
megszerkesztetett a szakértők jelentése, mely-
ben reá mutatnak az okokra, melyek a szer-
encsétlenséget előidézték s előadják a mó-
dotokat is, melyekkel annak eleje lett volna
vehető.

A .Pécsi dalárda és zenegyylet“ az
alapszabályaiban kifejezett céljához képest,
terjesztési és fejlesztési kívánván a neme-
sebb zene művelését: zeneiskolájának
ez évi tanfolyamát f. évi október hó
1-én nyitja meg. Az egyesület igazgató
választmánya ez alkalomból felhívni bátor-
kodik a T. ez. szülők és gyámok figyelmét
arra, hogy ha gyermekeiket a kedély és
szívmesítő zenében ese kény áldozatok-
kal és alaposan oktattatni óhajtják, ezen
kedvező alkalmat felhasználni ne mulasz-
sák. A zenei oktatás sulypontja a hegédi
és ének tanításra fog helyeztetni, — ez
utóbbi különösen a szabatos hallérzék fej-
lesztése céljából; ezenkívül a jelentkezők
hajlamához képest zongora, fuvola, klar-
inet, kürt, gordonka és gordonhang-
szerek játszásában is adatik oktatás. A ze-

nei oktatás Löhr Vilmos egyleti karmester
közvetlen vezetése és felügyelete alatt áll.
A heti órák száma 3, melyek akként lesz-
nek beosztva és megállapítva, hogy azok a
tanuló ifjúságot egyéb tanulmányaikban nem
akadályozzák. A kezdők és haladottabbak
külön külön órát nyernek; a tanév végével
nyilvános zárvizsgák tartatnak hangverseny
alakjában összműködéssel. A tandíj havon-
kint 3 frt, egyleti tagok es aládtagjai
számára 2 frt; a tandíj havonkint előre fi-
zetendő. — Beiratási díj fejében kivétel nél-
kül 1 frt fizetendő egyszer s mindenkorra.
Szegénységüket igazoló tehetséges növendé-
kek díjmentesen nyernek oktatást. A beira-
rások szept. 29-étől október hó 4-éig a
zenegyylet helyiségében (Oertzen féle ház
földszint az udvarban balra) délelőtt 10—12
óraig eszközölhetők. Az igaz. választmány.

Színügyi hírek. Küsszöbön lévén a téli
színi évszak kezdete, kötelességszerűleg ér-
tesíteni kívánjuk a közönséget az előkészü-
letek felől. Aradi Gerő színigazgatónk
már benyújtotta a színügyi választmányhoz
a szerződötetett társulati tagok névsorát, te-
hát ismertetjük körülményesen. A drámai
primadonna Dancz Nina lesz, ki a buda-
pesti népszínháznál is kedvelt tag volt pár
év előtt, a mult télen a debreczeni színház
első színésznője volt, hosszabb ideig pedig a
győri és különösen a felhévári közönség
kedvence volt, elegans megjelenés, meg-
nyerő külsővel párosult az előkelő szinpa-
dokon szerzett kiképezett rutinja. Az ope-
rette primadonna Pajor Emilia, szintén
külső sikkes megjelenése és különösen zene-
ileg képzett hangja, coloraturája által is
kitűnik a vidék énekesnői között, mindig
csak első rendű színházak tagja volt, a
mult évben Miskolcon, az előtt Kassán és
Szabadkán volt kedvence, dus ruháttárral
rendelkezik; népszínműben is működik.
Aradi Emilia operette és vígjátéki naiv
szerepekre képezetett és szintén népszínmű
énekes szerepekben is működik, ő pályakez-
detén van, de rátermett temperamentummal.
— Somogyiné hősnő és fiatal anya, va-
lamint társalgási szerepekre. — Litzem-
mayer Poldi, társalgási subrette szerepekre
és balletánczosnő. — Litzemayer Szi-
di, operette alténekesnő szerepekre és balet-
tánczosnő. — Arányiné, a már Pésett is-
mert kis szende színésznő. — Nagyné
Könyves Mari komika és anya szerepekre
— Ezek az elsorendű szereplők, azután Szi-
geti Izabella, Kovács Ilka, Munkási Teréz

ki mint egy izzó folyadékkal telt üvegömb.
Ha pedig ez mind igaz, akkor a föld szil-
lárd burkolata nagyon is gyenge, és sok-
kal nagyobb veszedelemben vagyunk, mint
talán gondolnók.

Ha a nap és hold vonzó ereje dagályt
idéző elő, mely naponkint kétszer járja kö-
rül a földet, mért ne gyakorolná a nap és
hold vonzó erejét a föld kérge, alatt levő
izzó tengerre is, mért ne volna ennek is
dagálya kétszer napjában, mely dagály al-
kalmával aztán roppant hullámszánk kell
alattunk végbe menni. Ez az egész földké-
reg szilárdoságára semmikép nem marad-
hatna veszedelmes kihatás nélkül, nyomaít
azonban a legpontosabb vizsgálatok se vol-
tak képesek kideríteni. Ez már maga is
elég volna a központi tűz elméletének meg-
döntésére, de ez az elmélet még sok más
jelenség által is megczáfoltatik, ilyen pél-
dál a nap-éj egyenlőségek haladása s a föld
sarkok horpadásának aránya (1/294.)

A tűzhányó hegyek által kifutó gőzök
is azt mutatják, hogy e gőz nem érzekből,
nem gőzzé vált ásványokból származik,
mint kellene lenni a központi tűz elmélete
szerint, hanem csaknem tiszta víz-
gőz mintha csak a tenger vize folyt volna
be valahogyan a föld belsejébe, hol aztán
fellorralva, mint gőz tolu ki a tűzhányó
hegy nyílásán. Ez más elméletre vezetett.
Hiszen mindenki tudja, hogy ha hideg vizet
hideg mészre töltünk, ez által meleg fejlő-

dik. Aztán ténny, hogy minden tűzhányó
hegy, a mi csak van, a tenger közelében
van, s ahol a szárazföld belsejében kialudt
vulkánok vannak, kimutatható, hogy ott
valaha tenger is volt. Világos tehát, hogy
a vulkáni meleg a föld belsejében lévő szik-
lából vegyi uton áll elő. A gőz pedig, ha
keves is, de ha szorult és szabadulni nem
tud, roppant erőt képes kifejteni és
még a környező sziklákat is szétrobbantja.
Ezen elméletnek nagyon sok a hívője. Szer-
intük földünk nem folyékony, nem olyan
mint az ömlő lava, melyet hűlt kéreg fedez,
hanem földünk szilárd, vagy jobban monda
gyurható, mint az ólom, s meleg azon ir-
tóztató nyomás következtében, melyet a fel-
sőbb földrétegek az alsókra gyakorolnak.
Kétségkívül meleg, mert bizonyára még
nem hűlt ki egészen, talán olyan meleg
mint a forróvíz, vagy lehet még melegebb
is, de melegsége nem megy több száz fok-
nyira, és semmi esetre nincs a föld olvadt
állapotban.

Távol attól, hogy ringana, mint va-
lami tutaj egy tűz oceán felett, a föld
talaj igen tömött és szilárd alapon nyung-
szik, tömötsége háromszor oly nagy mint
a vízé, s közepetáján vaskeménységű is le-
het. A melegvíz források és a tűzhányók
melege pedig nem a föld belsejéből származ-
zik, hanem csak egy aránylag kis helye-
szorítóköző vegyi hatásoknak eredménye.

Voltak még, kik a rengés okait csilla-

gászati uton igyekeztek megmagyarázni az
égi testek mozgására figyelvén. Nem oly
régén egy tudós Jupiternek egy csillag ra-
jon való áthaladásában vélt ilyen okot fel-
találhatni. Ez azonban mind csalfa illúzió.
A földregésekben semmi szabályos időkö-
zöket nem lehet találni. Egy másik tudós
egy félszázad óta minden földregést följe-
gyez, hogy vajjon azoknak szaporaságát
nem lehetne-e ép úgy mint az ár-apályt a
hold, vagy nap bizonyos mozgásával pár-
huzamba hozni. És hosszas fáradozás da-
czára is csak igen homályos adatokra jutott,
s még az is mind bátran kétségbe vonható.

A végső következtetés a második el-
méletet tünteti fel legigazabbnak.

A földindulásnak okozói a
földben megszorult gőzök, me-
lyeket az oda szivárgott víz-
ből chemiai erők fejlesztenek
s e gőzök feszítő ereje szabadulás
közben megrengeti a környéket.

A földregés lokális tünemény, mely
azonban nagy távolságokban is érezhető
lehet.

Földünk sokkal szolidabb, mint azt a
központi tűz hívei tanítják, s épen semmi
okunk nincs félni, hogy valaha darabokra
reped.

Arktofülax.

Kölcsei Elmira, Bánátiné, Kissné, Kertész Mari, Kalocsányi Mariska, különféle kisebb és nagyobb szerepekre, valamint a kardalokra. — **Férfiak:** Somogyi Károly, társalgási, jellem, szerelmes, elegáns képzett színész, a pesti nemzeti színházban is vendégszerepelt és méltánnyal említették tehetségét a lapok. — Demidov Imre, jellem szerepekre, a színi képezésben is kiváló tehetségnek ismerték, ő és Somogyi is csak elsőrendű színházaknál működtek és a provincializmus nem igen látszik meg játékaikon. — Érezi Ferencz tenor soló szerepekre, Pécsért már működött Miklósi társulatánál és kedvelt egyéniség volt, különösen gondos, csinos külső megjelenése által is. — Juhász Sándor operette és népszínmű bariton énekes. — Doránd Gyula bonvivánt és komikus, operette buffó énekes. — Csizsér Kálmán lírai szerelmes szerepekre. — Arányi Dezső komikus, a múlt évben kedvelt tag volt Pécsért. — Komlósi József, tenorbuffó és apaszerepekre. — Tóth Antal hős, intrikus és jellem szereplő. — Cserny Károly, karmester. — Kovács Elemér, festő és titkár. — Dogáthi Medárd sugó. — Zombori Imre, főruhátáros. — Gireth Károly, Gulyás Mihály, Halász Albert, Tordai Károly, Réti István, Bánáti Ede, Kömlői Gyula, Fekete Jakab, különféle kisebb és nagyobb szerepekre és a kardalokra. Az előadandó darabok sorozata kivonatlag: **Operettek:** „Angot”, „Bőregér”, „Boccaccio”, „Fatinicza”, „Donna Juanitta”, „Dragonyosok”, (új) Pécsért először. — „Giroflé-Girofla”, „Herzeg asszony”, „Kékszakállu herzeg”, „Kis herzeg”, „Kismenyecske”, „Nissida”, (új) Pécsért először. — „Orpheus”, „Olivette lakodalma”, (új) Pécsért először. — „Petand király udvara”, „Szerelmi varázsital”, „Nap és Hold”, (új) Pécsért először. — „Varázs begedü”, „Fortunio bájdala”, „Tiszturak a zár-dában”, (új) Pécsért először. — „Üdvöske”, „Titilla hadnagy”, „Koldusdiák” (legújabb) Pécsért először. — A népszínművek a legújabbakig mind be van tanulva a társulatnál. — Színművek és vígjátékok: „Serge Panine”, (új) Pécsért először. — „Rang és mód”, (valószínűleg Pécsért először), „Odette”, „Bagdádi herzegné”, (új) Pécsért először. — „Bozóthi Mártha”, „Stomfaj-család”, „Rantzauk”, ismert újak, melyeket Bogóy az idény végével előadatott ugyan, de érdekességet képeznek az új személyzettel előadva, az egyébként is maradandó belbellel bíró hatásos művek. **Klassikusok:** „Leár király”, „Shakepeare tragiédiája”, „Zalameai bíró”, Pécsért először, Calderon színműve. — „Szeleburdi” és „Tudósók” Moliere vígjátékai. — Újdonságok még: „Anna” Csiky színműve, „Fedora”, „Könyvtárnok” Moser vígjátéka. Altaljában minden valamire való újdonság lehető nagy számmal színre kerül, mert Aradi hosszas működése Szegeden magával vonta azt, hogy az újdonságokat meg kelle szereznie. — A külső kiállítás érdekében az első lépést a színi választmány tette, mert mintegy 500 frtot vett föl költségvetésül, melyet befektet a szükséges színpadokra, így a színpadi dekoratiók ujonan festettek ki, a színpadi butorzatok ujonan bevonatnak és egy teljes garniturral szaporítottak, az egész színpadot befoglaló nagy szőnyeg beszereztek és a színpad függönyzetekkel elláttatik, úgy hogy a színpadi illúsió minél teljesebbé tétetik. — A közönség kényelméről is gondoskodva lesz, az ülő helyek ujonan való berendezése által, még a karzati helyiség is kényelmesebbé tétetik. — A színpadi világitás is javítást nyer.

A szerelem hatása. Coss Angeló kucseber szíve a csinos Csörge Katiért, egy 3 gyermekkel megáldott özevgy asszonyért, ki a „Pécs” szállodában lakott, dobogott, de a szerelem viszont szerelemre nem talált sőt, a menyecske határozottan vissza utasította az olaszt, midőn ez vasárnap este mint kérő állított be hozzá. Az olasz nem hiában, hogy

olasz, heves véru, a menyecske lakása melletti szobában agyonlőtte magát. A vendéglő személyzete semmi gyanust nem látott, de a revolver lövést sem halotta, így az öngyilkos hétfő estélig hevert vérében s talán ekkor sem találták volna meg, ha valaki véletlenül be nem nyit a szobába. A boncolás a halál rögtön bekövetkezettét constatálta.

A kisbirtokosok országos földhitelezetéknek mai számunkban foglalt hirdetésére olvasóink figyelmét felhívjuk. A társulat előnyös feltételek mellett ad — csak ingatlanra — nagy idő alatt, kis részletekben törleszthető kölcsönöket s így a hitelt igénylő kis gazdák előnyére működik. A feltételek a társulat megbízottjánál, Fekete Mihály ügyvéd urnál tudhatók meg.

Az aratás eredménye Baranyamegyében a földművelés ipar és kereskedelmi ügyi miniszterium állandó gazdasági tanácsitól beérkezett jelentések alapján. A baranyavári járásban a tengeri közlekedésről ígér, a szőlő rothad, a siklóiban beállott esők a kapás növényekre jó hatással voltak gyümölcs kevés lesz; a szentlőrincziben a sarjtermés kevés, de jó minőségű, a pécsiiben a tengeri, burgonya és répa jó termést ígérnek.

A „Nemzet” előfizetési felhívását mai lapunk hirdetési közt közöljük. E kiváló nagy fővárosi lapot, melynek főszerkesztője Jókai Mór, s mely a szabadelvű párt egyedüli budapesti napilapja, e helyütt is ajánjuk olvasóink figyelmébe.

Ézrekerült tolvaj. Mohácsról írják: A helybeli kir. járásbíróság hivatal helyiségébe eszközölt vakmerő betörés egyik tettese Winkler József, siklósi illetőségű, tolvaj személyében kézrekerült. A rendőrségünk részéről ügyesen vezetett nyomozások, kivált pedig a Német-Bölyből Szederkénybe vezető országúton levő esárdában történt házmotások alkalmával eszközölt vallatások és több tanu vallomásától kiderült, hogy a vakmerő tolvajlást Winkler József három díbröközi illetőségű kóbor cigány társaságában követte el. Winklert, ki Pécsért feltűnő módon költekezett, az ottani rendőrség elfogta és őt a mi rendőrségünk megkeresésére vallatás alá vevén, be is vallotta tettét. A három cigány ugyan még nincsen elfogva, de közeli a remény, hogy kézrekerítése hamarabb sikerülni fog, annál is inkább, mert 20-án este a babarezi réteken Maul és Brachmann nevű földművesek 4 lova eltolvajoltván, ugyane cigányok gyanúsítottak a lopással is. Rendőrségünk a legerélyesebb intézkedéseket teszi kézrekerítésökre.

Tűz. E hó 17-én délben Sombereken két ház a lángok martaléka lett. A tűz úgy támadt, hogy néhány gyermek az egyik ház falához szarítás végett nagy tömegben oda támasztott kender mellett — valószínűleg gyufával — játszadozván, a kender tüzet fogott, mely csakhamar az egész házat lángba borítván, innen átesapott a szomszéd házra. A falu lakosai jobbra a szőlőhegyeken lévén, a helységbeli kevészámú honoratiórok minden lehető megtettek arra nézve, hogy a tüzet lokalizálva, annak továbbterjedését megakadályozzák, mi az uralkodó szélszél mellett sikerült is. Az új községi fecskendező az oltásnál nagyon jónak bizonyult.

A mezőgazdasági állapotok. Az ország különböző vidékeiről beérkezett jelentések szerint a cséplés az országnak számos vidékén be van fejezve. A közelmult hetekben majdnem mindenütt beállott esőzések lehetővé tették a szántás vetési munkálatoknak kedvező körülmények közt való foganatosítását. Az esőzések, különösen a kapásnövények és a szőlő fejlődésére voltak jó hatásúak. Több helyt azonban a szőlő a tulndevesség folytán repedezni és rothadni kezd. A tengeritörés, ugyszintén a burgonyaszedeés az országnak több vidékén már megkezdett. A tengeri termést legtöbb helyről silánynak és gyenge középnek jelzik s csak néhol mondható közepes jónak. A bur-

gonya és répa egészben véve jó termésre bízhatnak.

A tanítók eldorádója legközelebb Bosznia s Herzegovina lesz, mert alig hirdettek itt tanítói állomást 4—600 frton alul, mihez még szabad lakás s tüzelőfa is járul. Legutóbb a szerajevói városi fiúiskolánál és azzal egybekötött segédtanítói tanfolyamnál egy, esetleg még egy második tanítói állomásra 800 frt fizetés, 200 frt lakpénz és 300 frt pótlékkal pályázat van hirdetve. Ugyanott a főgymnáziumnál két helyettes tanári állomás 1000 frttal betöltendő. Az oly magyar tanító, ki hórvtal is tud, igen helyessen fog cselekedni, ha az állásokért folyamodik s így a hórvtók szaporítását megakadályozza. A kérvények a szerajevói orsz. kormányhoz, illetve a gymnáziumi állásokra a cs. kir. pénzügyminiszterhez címkezve a magyar közoktatási miniszter utján beadandók.

Tanfolyam kazánfűtők számára. Az állami közép ipartanodában a kazánfűtők számára külön tanfolyam rendeztetik, a mely október hó 1-jén nyitattik meg s november hó 15-ig tart. E tanfolyamon a különböző szerkezeti stabil gőzkazánok és a lokomobil kazán szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulóknak felvétetnek azok, akik valamely mesterséget tudnak, vagy állandó foglalkozásukat bizonyítványon igazolják; továbbá gyári munkások és oly napszámok, akik a gyárakban különösen a kazánfűtésnél foglalkoztak vagy foglalkoznak. A beiratások az intézet helyiségében (VIII, Bodzafatecza 28. sz.) a köznapokon este 6 órától 7-ig, a vásár- és ünnepnapokon pedig d. e. 8 órától 12-ig tartanak.

Mi ellen lehet biztosítani? London a furesa intézetek, egyletek, társulatok városa. A nálunk már meghonosított biztosító társaságok közül van „vasparipa biztosító társaság”-tól kezdve, egész a „fürdés közben előfordulható balesetek ellen biztosító intézetig” mindenféle biztosítási intézmény a legnagyobb tarkaságban. A „Daily News” szerint azonban, egy olyan társulat létezik Londonban már hosszú évek óta, mely az eddigieket mind tulszárnyalja — különönség dolgában. Ezen társulat biztosít a sctálás, lovaglás, kocsiság, csolnakázás, horgászás, vadászás, ezéllövés, vasparipázás, Football-játás, Cricketezés, lawtennissés, skatesozás, és a hajfésítés közben előfordulható balesetek ellen. Ez már aztán csakugyan netovábbja a biztosításnak.

9. Végre megszabadítva!

„Több évig szenvedtem altesti bajokban, székrekedésben, midőn végre egy doboz svájci labdaszhoz jutottam, mely Brandt Richard gyógyszerész urtól való, s azt használva, már félve, hogy minden bajomtól megszabadultam, mit ezennel bizonyítok. Sellner főpolgármester, u. p. Weissensuls. Annavölgyi luta Csehországban, június 1-én.”

Mindenki tudja, mily súlyos betegségek származnak a székrekedésből, azok ellen siessen tehát mindenki magát megvédeni, az e bajban, minden létező szerék közt leghatalmasabb szerrel: a svájci labdaszokkal, melyekből egy doboz 70 kr.-ért kapható a gyógyszerárakban.

Nyilt-tér.)*

Bolgár Kálmán ügyvéd Pécsért, irodáját f. évi október hó 1-től a Majláth-tér (Uj-piacz) 5-ik számú házba teszi át. 403.

*) E rovatban foglalkot felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdető-félek külön lakcímével is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges póstabélyeg beküldetik.

Olcsó könyvek. Konek: Egy-házjog, Fésűs: Közigazgatási jog, Konek: Statistika, Kantz: Politika című könyvek, szépen bekötve, tiszta állapotban olcsón eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Tőke befektetésre és gyümölcsöztetésre alkalmas ház a belvárosban előnyös áron megszerezhető. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Pécsett budai-külváros Kisboldogasszony utca 13. sz. a. egy bolt bérbe adandó. 401.

Egy jó családból származó leány egy családhoz óhajtana jutni, hol kisebb gyermekeket tanítana és egyuttal a házi teendőket is végezné.

Nyolcz hold szántóföld egy tagban, a pécsi határban, a városhoz közel, a szigeti ország-ut alatt, jutányos áron eladó, vagy **haszonbérbe** vehető. Értesítést a kiadóhivatal ad. 161

H I R D E T É S E K.

Kitüntettetett Bécs, Tiest 1882, Kecskemét, Fehérvár, Wels.

Egger-féle dijjutalmazott különlegességek.

Az Egger-féle mellpastilla, általánosan ismert és kitüntettetett szer **köhögés, rekedtség és elnyálkásodás** ellen, elanyyira, hogy számos bel- és külföldi szakudós e nemből a legjobbnak ismerte el. A 25 és 50 kraj czáros eredeti dobozok Magyarországon minden nagyobb gyógyszerertárban kaphatók.

Gyomorhaj ellen Egger-féle Sodapastillák mindenféle **gyomorhajok, emésztéshiány, gyomorhív, béltumorság, görvély, halványosság, ismétlődő főfájás** ellen. Ezen pastillák, melyek egy ezen célra készült és szabadalmazott gépen készülnek, könnyen olvadnak, kellemes ízűek és elősegítik a könnyű lélegzést. — Egy eredeti doboz utasítással 30 kr.

Egger zuzmohnövény ezukorkái (lichenis carraghen) a legfinomabb anyagból készült, hatásuk nedvesítő köhögési inger csillapító szer. Igen kellemes gyümölcsízűek, különösen óvják a légzési szerveket a száradástól. Szónokok, bírók, színészek, tanítók, különösen mindazok, kik hivata-suknál fogva sokat beszélnek, el ne mulasztás ezeken kitüntözukrokat használni. Daczára jószáguk könnyen beszerezhető, 1 doboz 15 kr.

Egger val. mandula formájú maláta bonbon Csomagolva, valódi amerikai hártya-papirzacskókban. Bistos óvszer köhögés, rekedtség és gége kiszáritás ellen. Igen tiszta maláta-kivonatokból és ezukorból vannak készítve és nem képeznek semmiféle gyomorsavat. Egy eredeti zacskó 10 kr.

Ezen különlegességek városunkban eredeti árban kaphatók: Kunz Ferd. gyógyszerész urnál, Kovács M. gyógyszerész urnál, Sipőcz István gyógyszerész urnál és az Irgalmasrend gyógyszerertárban. 86

Tudomására hozom a t. cz. közönségnek, hogy

ügyvédi irodámat

Kis-tér 11. sz. a. házból a Kis-tér 1. számú (Jäger féle) házba tettem át.

Pécsett, 1883, szeptember 21.

Tisztelettel

Dr. Kereky Mihály,
ügyvéd.

Biztosan hat tyukszem és szemölcs ellen a
Nagy-Solymosy KONCZ ÁRMIN

gyógyszerész és vegyész

által feltalált és készített

„CLAVETHYL“

tyukszem, szemölcs,

anyajegy, függőly, vastag bőr és minden hasonló bőrképződményt irtó-szer, mely minden étető vagy étető szertől ment és fájdalom nélkül — pár nap alatt — gyógyít!

Ára 1 üveggel használati utasítással 1 frt.

Fél próbaüveg ára 60 kr.

! **Hatasáért a készítő eskedik!** Valódi minőségben kapható az e vidék részére felállított foraktárban: **Gyógyszer-tár a „Vörös kereszt” Dunaszekcsón.** Postai megrendelések azonnal teljesítenek.

407.

484 sz.
végr. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. törvény-szék 5529. számú végzés által Frankfurter Albert pécsi lakos végrehajtató javára Kohn Lajos viszlói lakos ellen 493 frt 73 kr. tőke ennek 1881. év július hó 8. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 60 frt 25 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 823 frtra becsült szobabutorok, ezüstgyertyatartó, 20 m. mázsa bab, 5 m. mázsa kenderből álló ingóságok nyilvános árverésen eladhatnák.

Mely árverésnek a 3422/1883 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Viszlón alperes lakásán leendő esz-közlésére 1883-ik év october hó 1-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Siklóson 1883-ik évi szeptember hó 17. napján

Schneyer János,
kir. bir. végrehajtó.

8324. sz.
P. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági aljegyző az 1881. 60. t. cz 102. illetőleg 209. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírótság f. évi 8324. sz. végzése folytán zárgondnoki kezelés alatt levő s a pécsi 2249. sz. tjkvben 3515 szsz. alatti szőlő 734 frt 50 kr-ra becsült függőtermésének Dr. Kereky Mihály ügyvéd zárgondnok közbenjöttével a helyszinén (Makár hegy, a Horváth tisztartó féle szőlőben) történéndő nyilvános elárverezésére határidőül f. évi szeptember hó 29-ik napjának délután 3 órája tűztetik ki, melyhez a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árverés alá becsátandó szőlőtermés ezuttal becsáron alól is el fog adatni.

Kelt Pécsett 1883. évi szeptember hó 25-én.

Kiss Géza,
kir. bírósági aljegyző.

409

Hirdetmény.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ által az itthelyi jogi képviselettel s a jelzálog kölcsönök közvetítésével bizatván meg, van szerencsém a t. kölcsönt igénylő közönség tájékozásával köztudomásra hozni a következőket:

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ az 1879. évi 39. törv. czikk és alapszabályai értelmében **kizárólag földbirtokra 300 frttól 10.000 frtig terjedő jelzálog kölcsönöket ad** és pedig záloglevelekben vagy készpénzben.

Záloglevél kölcsönök adatnak: 1. **harminczhárom és félelvi (33 1/2) törlesztésre**, melynél a tőke 7 1/2 %-os 67 félelvi részletben törlesztetik, vagyis a kölcsön 100 frtja után félevenként 3 frt 75 kr. törlesztési hányad fizettetik; 2. **tizenhét (17) évi törlesztésre** olykép, hogy a tőke 10 %-os 34 félelvi részletben fizettetik vissza, tehát minden 100 frt után félevenként törlesztési hányadul 5 frt fizetendő le.

Ezen kölcsönök záloglevelekben adatnak, melyek értékesítését az általa időről időre megállapítandó beváltási ár mellett maga az intézet eszközli.

Készpénz kölcsönök szintén adatnak, akként, hogy a tőke 10 év alatt 20 egyenlő félelvi részletben fizettetik vissza s a mindenkori tőke 7 1/2 %-kal kamatoztatik.

Ezen kölcsönök az intézet részéről a feltételek pontos megtartása esetében fel nem mondhatók.

A kölcsönök részletes feltételei és a záloglevelek beváltási ára alulírtnál (Pécsett, Király-utca 20. szám alatt) betekintheők.

Kelt Pécssett, 1883. szeptember 20-án.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ megbízásából:

Fekete Mihály,
ügyvéd.

Figyelemre méltó!

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudtára adni, hogy építkezés miatt üzlet-helyiségemet ideiglenesen elhagynom kellett s üzletemet

Fő-utca a városház épületében levő bolthelyiségbe

(Hamerli J. ur keztyü-üzlete mellett) tettem át.

Ez utóbbi azonban oly szűk, hogy nagyárukészletemet abban el nem helyezhetem s így engedve a kényszerűségnek, árucikkeimet **tetemesen le szállított árak mellett kiárúsítom.**

Minél számosabb látogatásért esedez tisztelettel

Kepes Kálmán.

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítetnek.

Felhívás előfizetésre.

A

„NEMZET“

(politikai, naponta kétszer megjelenő napilap)

előfizetőit tisztelettel hívjuk fel előfizetéseik megújítására s a magyar olvasó közönség pártfogását bizalommal kérjük vállalatunk számára jövőben is.

A „Nemzet“ büszkén mutathat főnállása rövid ideje alatt követett magatartására. Politikája következetesen és öntudatosan szabadelvű és nemzeti volt, Nem hallgatott a szenvedély szavára; pillanatnyi eszmeáramlatok s népszerűségi tekintetek nem vezették. Az alkotmányosság, szabadság felvilágosultság és magyarság nagy érdekei szolgálták vezéreszméi gyanánt s ezekhez ragaszkodott, a szabadelvű párt kötelékének keretében, melyhez tartozik, de azzal az erkölcsi függetlenséggel, melyet munkatársainak multja, neve és jelentősége biztosít. Dícsékvés nélkül mondhatjuk el, hogy, ha a közvélemény minden organuma a szabadság, mérséklet és humanismus azon elveit hirdeti, melyeket mi, Magyarország közléte a megpróbáltatásokat, melyeket az idő szerint szenvedni kénytelen, legnagyobb részben elkerülte volna.

A mérséklet és a nemzeti öntudatosság szabadelvű és jogtisztelő politikájához jövőre is ragaszkodunk. Annak alapján kérjük a nagy magyar közönség támogatását, melynek egy valóban irodalmi és európai színvonalon álló lapot adni volt becsvágyunk, s melyet e részben jövőre is fokozott buzgalommal szolgálni elhatározott akarunk.

Hogy a „Nemzet“ irodalmi és ismeretterjesztő részeiben a közlemények mily gazdagsága felett rendelkezett, arra nézve tán elbizottság nélkül utalhatunk a névsorra, mely azok neveit sorolja fel, kik a „Nemzet“-et mult folyamában dolgozataikkal megtisztelték. A magyar közéletnek nincs egy pártja, a magyar tudományak egy szaka, a magyar irodalomnak egy köre, a melyből a „Nemzet“ a legelőkelőbb egyéniségek közreműködését meg nem nyerte volna. Legyen szabad állításunk igazolásául a következő nevekre hivatkoznunk:

Apáthy István, Ambrus József (Torontál), Ambrus Zoltán, Andorka Gyula, Asbóth János, Dr. Ballagi Aladár, Ballagi Mór, Balogh Vilmos, Baráth Ferencz, Bartal Antal, Balázs Sándor, Bereczik Árpád, Bertha Sándor, Bíró Tamás, Bodola Lajos, Bodnár Zsigmond, Boros Bálint, Both Menyhért, dr. Csatári Lajos, dr. Csillagh Gyula, Concha Károly, Csemegei Károly, dr. Cseh Károly, Canceryni Kálmán, dr. Daniel Gábor, Detsinyi Arthur, Endrődy Sándor, Erdélyi Béla, Frankenburg Adolf, Sólyom-Fekete Ferencz, Fekete Ödön, Felméri Lajos, Fodor József, Friedmann Bernáth, dr. Gaal József, Garzó Imre, Gobi Imre, Gonda Béla, György Aladár, György Endre, Győry Vilmos, Gyulai Pál, dr. Hampel József, Hajnalka, dr. Hasenfeld Manó, dr. Hankó Vilmos, dr. Havas Gyula, Hegedüs Károly, Heltai Manó, Horváth Gyula, B. Horváth Miklós, Hinka László, dr. Herczegh Mihály, Hevesi József, Hoffmann Pál, dr. Hunfalvy János, dr. Hunfalvy Pál, Huszár Kálmán, Illésy Piroksa, Imrei Ferencz, dr. Jekelfalussy József, Josipovics Imre, Kapeller Ödön, (saarossi), dr. Kán Béla, Károly Gy. Hugo, Keleti Károly, dr. Kenedi Géza, Kerpely Antal, dr. Kerékgyártó Elek, Klapka György, Kont Ignác, Kovács Gyula (Miskolcz), dr. Kovács Gyula, (Budapest), Kovács László, (visontai), Kozma Sándor, Köpesdi Ignác, Körösi József, Körösi Sándor, Kunos Ignác, Lánecz Miksa, Lánecz Gyula, László Mihály, Lengyel Sándor, Majthényi Flóra, Manojlovics Emil, Marczali Henrik, Margitai Dezső, dr. Meltzl Hugó, Milkó Zsidor, Mikszáth Kálmán, Mohay Sándor, dr. Mutschenbacher Béla, Mudrony Pál, Nagy Gyula, Nagy György, Neményi Ambrus, dr. Neumann Armin, Nicolich Sándor, Szermi herczeg Odescalchi Arthur, dr. Oláh Gyula, Óváry Lípót, Pajor István, Pap Gábor, Pauler Gyula, Pesty Frigyes, Péterfi Jenő, Péterfi József (jágócsi), Pólya Jakab, Pulszky Ferencz, Pulszky Károly, Pulszky Polyxena, Reviczky Gyula, Róth Nándor (Zenta), Salamon Ferencz, dr. Schmidt József, Scossa Dezső, Sima F. (Szentcs), Sincerus (egyik legelső magyar tárczairó álneve), Singer Zsigmond, Sonnenfeld Zsigmond, Szarvas Gábor, P. Szathmáry Károly, Szász Károly, Szentkirályi Ákos, Szentiványi Kálmán, dr. Szentkláray Jenő, dr. Székely József, Székely József, Szalay János, dr. Szádeczky Lajos, dr. Szinyvay József, Szilágyi Sándor, Straus Adolf, dr. Tarnai János, dr. Thallóczy Lajos, Tanos Imre, dr. Teleszky István, Téglás Gábor, Tibád Antal, Tisza László, dr. Toldy László, Tóth Lőrincz, ifj. Thót Vilmos, dr. Tewrewk Emil, dr. Török Aurél, Türr István, Ujvári B., Vadnay Károly, Vajda János, Vaisz Ignác, Varjasi József, Vargha Gyula, Vidéki Lajos, Vámbéri Armin, dr. Váli Béla, öz. Vachott Sándorné, Vajda Viktor, dr. Verédy Károly, Veress Vilmos, dr. Vécsey Tamás, dr. Wlasics Gyula, Weizmann Mór, Zichy Antal, Zsilinszky Mihály.

A lap belső munkatársai, kik politikai czikkeit írják: Csernátony Lajos, Beksics Gusztáv, Berzeviczy Albert, Hegedüs Sándor, Láng Lajos és Szathmáry György.

Politikai, irodalmi és tudományos közleményeink kívül a „Nemzet“ mint hirlap is minden várakozásnak megfelelően igyekezett.

Politikai értesüléseit oly forrásokból meríté, melyek hitelessége ugy a magyar, mint a nemzetközi közélet eseményeire legbiztosabb tájékozást szolgáltatott. Távirati rovatainkat sikerült oly gazdaggá tennünk, hogy minden esetben megfelelő értesítést nyújtott; nem egy alkalommal pedig az eseményeknek egyedül teljes, bőséges és hiteles forrása volt. E részben állandó levelezőink s minden fontosabb alkalommal külön tudósítóink által állott közönségünk szolgálatára, melyet e részben is legjobb erőnk szerint kielégíteni törekvünk.

Gazdasági rovatainkra kiváló gondtal ügyelünk s az annak lapunkban állandóan szentelt tér akkora, hogy olvasóink minden várakozásának megfelelően. **Gazdasági távirataink** a gyakorlati igényekhez alkalmazvák s e mellett szolidak és pontosak.

Tárczáink közléseit jövőre még gazdagítani fogjuk; s állandó párisi, római berlini és bécsi irodalmi, művészeti és társaséleti levelezéssel tesszük változatossabbá. Október hó elsején pedig megkezdjük **Jókai Mór** nagy történeti regényének: „A löcsei fehér asszony“-nak közlését.

Mindennek alapján újból kérjük közönségünk szives támogatását.

A Nemzet előfizetési ára: Évnegyedre 6 frt. Félévre 12 frt. Egész évre 24 frt.

Az estilap külön küldéséért negyedévenként 1 forinttal több.

A „Nemzet“ szerkesztősége:

A „Nemzet“ kiadó-hivatala.

Budapest, ferencziek-tere Athenaeum-épület.

Visi Imre

felelős-szerkesztő

Jókai Mór

főszerkesztő